

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.32836/2521-6473.2021-3.4>

Т. О. Коломоєць, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, член-кореспондент Національної академії правових наук України, декан юридичного факультету Запорізького національного університету

Б. Г. Васильчук, кандидат юридичних наук, прокурор Шевченківської окружної прокуратури м. Запоріжжя

АНТИКОРУПЦІЙНЕ ДЕКЛАРУВАННЯ: ВІТЧИЗНЯНИЙ І ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАКРІПЛЕННЯ СТРОКІВ

Одним із ефективних інструментів антикорупційного спрямування є антикорупційне декларування. Важливо не тільки забезпечити оприлюднення відомостей декларантів, а й довести їх до громадськості, уповноважених суб'єктів запобігання та протидії корупції задля усунення протиправних діянь, причин, умов, що сприяють і зумовлюють їх, попередження вчинення таких діянь у майбутньому. Ефективність антикорупційного декларування залежить і від «якості» його «строкової ознаки». За умов активізації нормотворчої діяльності щодо перегляду засад запобігання корупції в Україні, запозичення зарубіжних «позитивних» практик важливим стає аналіз таких строків, формування базису для новітньої тематичної нормотворчості у підвищенні «якості» результатів останньої у використанні ресурсу антикорупційного декларування, що і є метою роботи. Об'єкт роботи – суспільні відносини, пов'язані з антикорупційним декларуванням. Предмет роботи – вітчизняний і зарубіжний досвід нормативно-правового закріплення строків антикорупційного декларування. Під час написання використовувалися як загальнонаукові, так і спеціальні методи наукового дослідження: діалектичний аналіз, порівняльно-правовий, спеціально-юридичний, класифікації, прогнозування, моделювання. Важливо уніфікувати підходи до закріплення строків декларування у їх «прив'язці» до різновидів декларування: а) для декларації «кандидата»; б) щорічного декларування; в) для декларації у разі суттєвих змін у декларанта; г) для декларації після припинення діяльності. Важливо поєднувати різні підходи, положення із «кількісними» та «межовими» показниками, що дозволить охопити протяжність строків, їх початок і закінчення. «Дедлайн» строку не може дорівнювати одному дню, бо це створює «ризик» для дотримання вимог своєчасності заповнення, подання декларації, а «кількісні показники» мають бути обґрунтованими (достатніми для акумулювання необхідних відомостей, внесення їх до системи, перевірки та подання). Вони не можуть бути як скороченими (кілька днів), так і «розтягнутими» (кілька місяців). Строк, який дорівнює 30 календарним дням, є цілком виправданим, із уточненням, що саме «календарна» протяжність «посилює чистоту» нормативного закріплення строків та ефективність ресурсу антикорупційного декларування загалом. За таких умов можна спромотися «якісно» нормативно закріпити засади використання строків як елементу механізму антикорупційного декларування й забезпечити передумови для ефективного використання останнього як інструменту запобігання та протидії корупції у всіх її проявах у публічно-службових відносинах.

Ключові слова: корупція; декларування; антикорупційне декларування; механізм; елемент; строки; законодавство; вдосконалення.

T. O. Kolomoiets, B. H. Vasylychuk. Anti-corruption declaration: domestic and foreign experience of statutory consolidation of time limits

One of the most effective tools of anti-corruption focus is anti-corruption declaration, the resource of which is formed through combining all elements of its mechanism, incl. time limits. It is important not only to ensure the release of data about declarants but also to bring them to notice of the public, authorized persons in preventing and countering corruption in order to eliminate illegal actions, roots, and circumstances facilitating and generating them, prevent such actions in the future. The effectiveness of the anti-corruption declaration also depends on the "quality" of its "time feature". Amidst the activation of policy-making towards revising anti-corruption principles in Ukraine, borrowing best international practices, it becomes relevant to analyze such terms, shape a basis for updated issue-related policymaking on renewing the latter's "quality" of outcomes of using the resource of anti-corruption declaration, that is the purpose of the article. The object of the article is social relations related to the anti-corruption declaration. The subject of the article is the domestic and foreign experience of statutory consolidation of time limits for anti-corruption declaration. When writing the paper, the authors have used both general scientific and special methods of scientific cognition: dialectical analysis, comparative-legal, special legal, the method of classification, forecasting and modelling. It is crucial to unifying approaches to fixing time limits for declaration given their "bind" to different types of declaration: a) for a "candidate's" declaration; b) annual declaration; c) in case of essential changes in declaration; d) for declaration after cessation of business. It is essential to mix various approaches, provisions with "quantitative" and "limiting" indicators that allows encompassing a span of time limits, their beginning and termination. The deadline shall not be equal to one day, as this creates "risks" for compliance with the requirements of timely completion, submission of the declaration, and "quantitative indicators" must be justified (sufficient to accumulate the necessary information, enter them into the system, verify and submit). They shall not be either reduced (several days) or "lengthy" (several months). The term equal to 30 calendar days

© Т. О. Коломоєць, Б. Г. Васильчук, 2021

is sufficiently justified with the clarification that it is the “calendar” length that “enhances the purity” of regulatory deadlines and the effectiveness of the resource of anti-corruption declaration in general. In the above context, one can manage to consolidate provisions on using time limits as an element of the mechanism of anti-corruption declaration qualitatively and maintain conditions for effective use of the latter as a tool for preventing and counteracting corruption in all its manifestations in public service relations.

Key words: corruption; declaration; anti-corruption declaration; mechanism; elements; time limits; legislation; improvement.

Постановка проблеми. Пошук ефективних інструментів запобігання та протидії корупції у всіх її проявах у публічній службі з об'єктивною необхідністю зумовлює потребу аналізу всіх складників механізму кожного із таких інструментів. Одним із ефективних, таких, що відрізняються наявністю «позитивних практик» унормування та використання, інструментів антикорупційного спрямування цілком можна вважати антикорупційне декларування. Унікальний ресурс останнього формується за рахунок поєднання всіх елементів його механізму, у т. ч. і строків. Важливо не тільки забезпечити оприлюднення відомостей про доходи та видатки осіб, уповноважених на реалізацію завдань і функцій держави та місцевого самоврядування і наділених для цього публічно-владними повноваженнями, а й довести ці відомості до громадськості, уповноважених суб'єктів запобігання та протидії корупції задля усунення не тільки самих протиправних діянь, а й причин, умов, що сприяють і зумовлюють їх, попередження вчинення таких діянь у майбутньому як публічними службовцями, так і іншими суб'єктами, «дотичними» до останніх. Ефективність антикорупційного декларування залежить і від «якості» його «строкової ознаки».

Саме тому за умов істотної активізації нормотворчої діяльності, зорієнтованої на перегляд засад запобігання та протидії корупції в Україні, запозичення відповідних зарубіжних «позитивних» практик важливим стає аналіз строків антикорупційного декларування як елементу механізму останнього, формування положень, які би слугували базисом для новітньої нормотворчості та сприяли би підвищенню «якості» результатів останньої у використанні ресурсу антикорупційного декларування, що і є **метою роботи**.

Об'єкт роботи – суспільні відносини, пов'язані з антикорупційним декларуванням.

Предмет роботи – вітчизняний і зарубіжний досвід нормативно-правового закріплення строків антикорупційного декларування.

Під час написання використовувалися як загальнонаукові, так і спеціальні методи наукового дослідження, серед яких: діалектичний аналіз, що дозволило розглянути предмет у розвитку, порівняльно-правовий із акцентом уваги на вітчизняному і зарубіжному досвіді нормативно-правового закріплення строків антикорупційного декларування; спеціально-юридичний із формуванням «базового» понятійного тематичного ряду; класифікації, що дозволило виокремити кілька підходів у нормативно-правовому закріпленні засад строків антикорупційного декларування та критеріїв позначення їх початку, закінчення, протяжності; а також методи прогнозування та моделювання у формуванні положень, безпосередньо зорієнтованих на удосконалення нормативно-правових засад строків антикорупційного декларування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Незважаючи на появу значної кількості наукових праць, присвячених антикорупційному декларуванню загалом (наприклад, робіт О. Лукашева, М. Кучерявенка, Н. Сметаніної, М. Хавронюка, О. Дудорова, О. Новікова, О. Макаренкова та ін.), на жаль, проблематика строків цього інституту залишається недостатньо дослідженою (має місце або узагальнений підхід, або ж висвітлення їх у контексті всього механізму антикорупційного декларування, або висвітлення досвіду у вирішенні цього питання окремою зарубіжною країною), що й актуалізує відповідний аналіз, підвищує його теоретичне та практичне значення.

Виклад основного матеріалу.

1. Строки заповнення та подання декларації як обов'язків елемент антикорупційного декларування

Антикорупційне декларування важливо розглядати як інструмент запобігання корупції у всіх її проявах, ресурс якого є унікальним завдяки поєднанню всіх складників його механізму. Серед останніх чільне місце посідають строки (можна зустріти положення про них у правовій науці з використанням для їх позначення словосполучень «строки у податковому праві», «строки в антикорупційному праві»), бо саме вони дозволяють забезпечити оприлюднення необхідних відомостей про наявність корупційних ризиків у житті осіб, уповноважених на реалізацію та захист публічних інтересів, забезпечити доступ (своєчасний) громадськості до таких відомостей, а також своєчасність реагування на причини, умови вчинення корупційних діянь, наслідки останніх, вжиття необхідних заходів реагування на вже наявні протиправні діяння та профілактику таких на майбутнє. Саме «строковість» декларування пов'язана з діяльністю суб'єктів протидії корупції як у частині виявлення та реагування на протиправні діяння, так і запобігання вчиненню їх (загальне та спеціальне запобігання). Важливо усвідомлювати, що має місце не лише обов'язок декларування унормованим колом осіб унормованого переліку об'єктів, а й нормативно закріплені строки такого заповнення та подання декларацій зазначеними особами. Строковість декларування пов'язана з оприлюдненням реального стану справ стосовно доходів і видатків осіб, уповноважених на реалізацію та захист публічних інтересів,

можливістю моніторингу зв'язку такого стану справ із наданими особам публічно-владними повноваженнями своєчасного реагування на протиправне використання зазначених повноважень для реалізації та захисту приватних інтересів зазначеними особами. Саме тому важливо нормативно закріпити всі без винятку елементи механізму антикорупційного декларування, у т. ч. і строки. Строки в антикорупційному декларуванні варто розглядати як комплексне явище, яке охоплює одночасно кілька строків: а) строки, безпосередньо пов'язані з тим, що особа наділяється публічно-владними повноваженнями, а отже, з її доходами та видатками за цей період часу; б) строки, протягом яких уповноважена особа має заповнити і надати декларацію. Швидше за все з урахуванням етимологічного значення «строків», а також їх змісту в антикорупційному декларуванні варто було б дещо відкоригувати назви вищезазначених складників механізму цього інструменту запобігання корупції у всіх її проявах, а саме: перший складовий елемент цілком можна було б назвати «антикорупційний період», бо у поле зору потрапляє певний проміжок часу («період перебування на посаді й реалізації повноважень»), і він може визначитися календарним роком, або ж періодом часу до моменту припинення публічно-владних повноважень, або ж до їх виникнення тощо. Головне, що акцент уваги зроблено на «протяжності», певному періоді, а отже, й назва буде коректною, якщо використати слово «період». Отже, для позначення того проміжку часу, відомості про які зобов'язані особи мають подавати, варто використовувати словосполучення «антикорупційний деклараційний період». Водночас для позначення того елементу механізму антикорупційного декларування, котрий охоплює виконання обов'язку безпосереднього заповнення та подання декларації, цілком логічно було би використовувати словосполучення «антикорупційний деклараційний строк». Це дозволить усунути певну плутанину у розумінні цього елементу механізму антикорупційного декларування та зробити акцент на особливості кожної складової частини такого елементу. Якщо перша – це період, відомості про доходи та видатки особи (й дотичних до неї осіб), за який потрібно довести до відома держави, то друга – строк, впродовж якого потрібно заповнити і надати декларацію про доходи та видатки за вищезазначений період. І період, і строк антикорупційного декларування взаємопов'язані, проте реагування з боку держави щодо кожного із них в аспекті антикорупційного декларування є різним і передбачає різну кваліфікацію порушення встановлених правових нормативів, безпосередньо пов'язаних із ними. Якщо період «тяжкіє» до наповнення декларування («недостовірність», «неповнота» тощо), то строк – до процедури («неподання», «несвоєчасне подання» тощо). З огляду на важливість кожної складової частини механізму антикорупційного декларування доцільно запинитися для детального з'ясування його ролі й особливостей одного із них, а саме строку, з яким пов'язаний «дедлайн» виконання особою обов'язку антикорупційного декларування й можливість кваліфікації відповідного протиправного діяння особи за невиконання такого обов'язку та притягнення до юридичної відповідальності. З огляду на це важливо усвідомлювати доцільність чіткого унормування цього складового елементу антикорупційного декларування задля усунення «дефектів» тлумачення та застосування відповідних нормативних положень і використання ресурсу антикорупційного декларування загалом.

2. Строк антикорупційного декларування: вітчизняна та зарубіжні нормативно-правові моделі

Аналіз законодавства України дозволяє стверджувати, що строки антикорупційного декларування «прив'язані» до типу декларації. Так, наприклад, щорічна декларація відповідно до ч. 1 ст. 45 Закону України «Про запобігання корупції» подається з 00 годин 00 хвилин 01 січня до 00 годин 00 хвилин 01 квітня того року, який є наступним за звітним. Як бачимо, для цього виду декларації (щоправда, зустрічаються положення про «типи декларацій») характерним є закріплення строку декларування із зазначенням його початку та закінчення. Характерним є т. зв. «деталізований» («розширений», «уточнений») спосіб закріплення із зазначенням не лише календарної дати, а й годин.

Для декларації особи, котра припиняє діяльність (або ж можна зустріти положення про «декларацію перед звільненням»), цей строк визначається як «не пізніше 20 робочих днів із дня припинення діяльності» (абз. 1 ч. 2 ст. 45 Закону). Фактично цей строк починається з 00 годин 00 хвилин наступного робочого дня після припинення діяльності. Як бачимо, для позначення цього строку законодавець не обирає календарні дати, а акцент робить на визначенні «дня припинення діяльності» та «дня, наступного за днем припинення діяльності» (які відіграють роль початку і закінчення («дедлайн» такого строку), й одночасно уточнює його кількісні параметри – «20 робочих днів» [1, с. 346–347].

Для декларації «після звільнення» строк її заповнення і подання визначається як такий, що починається з 00 годин 00 хвилин 01 січня та завершується 00 годин 00 хвилин 01 квітня року, що йде (є «наступним») за звітним (абз. 2 ч. 2 ст. 45 Закону). Законодавець фактично дублює підхід унормування строку щорічного декларування, навіть використовує однакові за формою подання і за змістом положення.

У випадках, коли особа претендує на зайняття певної посади, вона зобов'язана заповнити і подати т. зв. «декларацію кандидата на посаду» – ще один різновид антикорупційної декларації (абз. 1 ч. 3 ст. 45 закону). З огляду на те, що строки оголошення і проведення конкурсів, як і призначення й обрання як особи вступу на публічну службу, залежать від різних обставин, можуть мати місце у різні періоди, отже, й строки такого декларування мають визначитися саме з огляду на ці обставини. Законодавець визначив, що такі декларації заповнюються і подаються до призначення або ж до обрання особи на посаду (абз. 1 ч. 3 ст. 45 Закону). У разі входження осіб до складу конкурсних або дисциплінарних комісій, які утворюються

відповідно до вимог службового законодавства України, такі особи зобов'язані подавати «декларацію кандидата на посаду» протягом 10 календарних (варто звернути увагу саме «календарних», а не «робочих», як у випадку із припиненням діяльності) днів після входження (обрання, призначення, залучення, включення) до складу таких комісій. Отже, така декларація заповнюється і подається, починаючи з 00 годин 00 хвилин дня, який є наступним за днем входження до складу таких комісій. Важливо, що законодавець задля усунення довільного тлумачення таких положень зробив уточнення, зазначивши, що днем такого «входження» є день прийняття акта, згідно з яким така особа увійшла до складу комісії. Таким чином, для визначення строку відповідного декларування для таких осіб обрано критерій позначення початку такого строку та критерій його протяжності (у календарних днях).

Також законодавством України передбачено, що особи, обрані депутатом місцевої ради або ж сільським, селищним, міським головою, зобов'язані заповнити та подати декларацію «кандидата на посаду» впродовж 15 календарних днів із дня відкриття відповідної першої сесії ради або ж із моменту складання присяги на пленарному засіданні ради після оголошення рішення про обрання та реєстрацію особи.

Як бачимо, вітчизняна модель нормативно-правового закріплення строку антикорупційного декларування є досить варіативною, «прив'язка» до виду декларації передбачає використання різних критеріїв для його позначення: із зазначенням початку та закінчення, із зазначенням лише початку, його протяжності у календарних або ж робочих днях із їх різною кількістю. Це, у свою чергу, дозволяє порушити питання про те, чи не є вітчизняна модель нормативно-правового закріплення строку антикорупційного декларування надто ускладненою для сприйняття та застосування? Для відповіді на це запитання доцільним вбачається аналіз зарубіжних нормативно-правових аналогів. Так, наприклад, за законодавством Польщі депутати парламенту подають декларації «у переддень складання присяги, а потім до 30 квітня кожного року (щорічне декларування), впродовж місяця з дня оголошення нових виборів» [2, с. 6]. Фактично йдеться про три види декларацій і про критерії визначення їх строків для подання і заповнення. Депутати органів територіального самоврядування та мери міст також зобов'язані декларувати свої доходи і видатки «упродовж 30 днів (щоправда, не зазначено, календарних чи робочих, що є «дефектом» законодавства, а на практиці фактично це календарні дні) від дня складання присяги («присяга кандидата на посаду»), щорічно до 30 квітня року, наступного за звітним, і за два місяці до завершення строкових повноважень («декларація перед звільненням») [2, с. 6]. Державні чиновники також зобов'язані подавати антикорупційну декларацію у трьох випадках: перед вступом на службу, щорічно (до 31 березня року, наступного за поточним), у «день завершення роботи на посаді» [2, с. 6]. Незважаючи на збереження «традиційного» підходу до унормування обов'язку декларування «у прив'язці» до етапів публічно-службових відносин, узагальненим виглядає унормування строку декларування у разі «декларування претендентів на посаду». Водночас абсолютно визначеним є підхід до декларування у разі припинення публічно-службових відносин. Досконалішим виглядає підхід законодавця до закріплення строку антикорупційного декларування суддів, а саме: а) «упродовж 30 днів (швидше за все, за аналогією, календарних днів) із дня отримання статусу або призначення на посаду директора (заступника) суду; б) щорічно до 30 квітня; в) в останній день припинення практики» [2, с. 6]. І, нарешті, збільшено кількість випадків, коли особи зобов'язані заповнювати та подавати декларацію, для співробітників Служби охорони держави, поліції, Державної пожежної охорони, Державної прикордонної служби, «чиновників апарату органів територіального самоврядування, які не невиборними, під час прийняття на службу, у день звільнення зі служби, щорічно до 31 березня наступного за звітним роком, на вимогу відповідного керівника» [2, с. 6]. Узагальнений аналіз відповідних положень свідчить про варіативність напрямів такого нормативного закріплення строків антикорупційного декларування, про використання різних критеріїв для позначення «дедлайнів», різні кількісні показники «протяжності» таких строків і навіть «дефекти» такого закріплення – «впродовж місяця», «30 днів», що ускладнює сприйняття, тлумачення і застосування таких положень. В іншому ж можна стверджувати, що нормотворча практика Польщі стосовно відповідного питання є подібною до вітчизняної.

Аналіз законодавства інших зарубіжних країн свідчить про загальне унормування трьох «базових» строків антикорупційного декларування: у разі призначення (обрання) на посаду публічної служби, із поданням «декларації кандидата»; щорічно; у разі припинення публічно-службових відносин. Щоправда, досить часто можна зустріти й четвертий «базовий» строк – у разі змін у майновому стані декларанта, однак, незважаючи на відповідну уніфікацію таких підходів до визначення строків антикорупційного декларування, все ж таки різними є їх кількісні показники, «дедлайни». Так, наприклад, у законодавстві Австралії передбачено, що антикорупційні декларації подаються членами Палати представників впродовж 28 днів із моменту вступу на посаду («декларація кандидата»), 28 днів із початку кожної сесії у разі значних змін у відомостях про доходи чи видатки або 28 днів у разі «значних змін» [3, с. 42]. Фактично йдеться про кілька строків декларування, щоправда, їх перелік не є вичерпним, і кількісні показники «протяжності» є дещо узагальненими. У законодавстві США зафіксовано також кілька строків такого декларування: впродовж 30 днів із дня набуття відповідного спеціального правового статусу («декларація кандидата»), впродовж 30 днів із дня припинення публічно-службових відносин («декларація після припинення», щорічно 15 травня року, наступного за звітним [3, с. 46]. Погоджуйтесь загалом із підходом до виокремлення різновидів таких

строків, вважаємо дискусійним із погляду реальності процедури, «технічної чистоти» абсолютно визначений строк щорічного декларування впродовж одного календарного дня. Знову ж таки виникають питання у разі поважних причин пропуску цього строку (а точніше «дати декларування»), технічних, технологічних та інших факторів, у т. ч. й «зовнішнього» впливу на автоматизовану систему декларування.

Не досить вдалим у контексті застосування положень про антикорупційне декларування у частині своєчасності подання та взагалі подання виглядають положення законодавства тих країн світу, які сприйняли дещо узагальнений підхід до унормування таких строків і зобов'язань перед державою взагалі. Так, наприклад, у законодавстві Південної Африки, Швеції, Ірландії виокремлено щорічне антикорупційне декларування без деталізації його «кількісних показників протяжності», а також «дедлайн» [3, с. 46], у Чехії такий строк визначено з використанням положень «впродовж червня» [3, с. 42]. Натомість «суттєвими кількісними показниками протяжності» строків антикорупційного декларування характеризуються положення законодавства, наприклад, Канади – «впродовж 60 днів після призначення на посаду» [3, с. 42], Франції – «впродовж 60 днів із моменту вступу на посаду» [3, с. 42], Німеччини – «впродовж 4 тижнів із моменту зміни стану» [3, с. 42], Італії – «з моменту проголошення кандидата переможцем впродовж 90 днів і після закінчення терміну перебування на посаді» [3, с. 44], Японії – «впродовж 100 днів із моменту виборів», Великої Британії – «впродовж 3 місяців із моменту вступу на посаду, <...> а у разі суттєвих змін – упродовж 4 тижнів» [3, с. 46]. Як бачимо, відповідні показники є різними, однак варто пам'ятати, що антикорупційне декларування, окрім іншого, сприяє доступу громадськості до відомостей, які можуть свідчити про зловживання особою, наділеною владними повноваженнями задля реалізації та захисту публічного інтересу. Оперативність оприлюднення такої інформації сприяє оперативності доступу громадськості до такої інформації, до можливого виявлення причин, умов, наслідків вищезазначених порушень публічними службовцями. За таких умов «дефектність» унормування строків антикорупційного декларування негативно впливає на ресурс останнього. «Тривала протяжність» таких строків є дещо дискусійною, як і узагальнені підходи до визначення таких строків загалом.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Цілком логічними виглядають уніфіковані підходи до нормативного закріплення строків антикорупційного декларування у їх «прив'язці» до різновидів декларування, щоб охопити все розмаїття відносин публічної служби та «дотичних» до них осіб, котрі можуть певним чином «впливати» на неї. Серед таких строків варто виокремити: а) строки для заповнення і подання декларації «кандидата» (для участі у конкурсі одразу ж після набуття особою спеціального правового статусу); б) строки щорічного антикорупційного декларування; в) строки для подання декларації у разі суттєвих змін у майновому стані декларанта; г) строки для подання декларації після припинення публічно-службової діяльності та втрати відповідного правового статусу. Важливо з урахуванням досвіду нормативно-правового закріплення антикорупційного декларування і його строків у різних країнах світу одночасно використовувати різні підходи до визначення таких строків, із прагненням до максимальної абсолютної їх визначеності задля усунення довільних тлумачень, варіативного застосування, «дефектності» у використанні ресурсу всього інструменту запобігання корупції. У цьому контексті цілком логічно поєднати положення із «кількісними» та «межовими показниками», що дозволить охопити і протяжність таких строків, і їх початок і закінчення. Доцільно нормативно закріпити положення про початок і закінчення («дедлайн») строку для заповнення та подання декларації (це не може бути лише один день, оскільки це вимагає значних зусиль для організаційного забезпечення такого декларування, створює «ризик» для дотримання вимог своєчасності заповнення і подання декларації), а також варто визначитися із «кількісними показниками» («протяжністю») таких строків, які мають бути обґрунтованими (достатніми для акумулювання необхідних відомостей, внесення їх до системи, перевірки та подання). Останні не можуть бути як занадто скороченими (кілька днів), так і надмірно «розтягнутими» (кілька місяців). За таких умов строк, який дорівнює 30 календарним дням, є цілком виправданим (і це підтверджує досвід ефективного використання антикорупційного декларування у країнах світу, котрі прийняли розглядати як «взірцевий досвід»), із обов'язковим уточненням у нормативно-правових положеннях, що береться до уваги саме «календарна» протяжність строку, що «посилює чистоту» нормативного закріплення строків та ефективність застосування цих положень і використання ресурсу антикорупційного декларування загалом. За таких умов можна спромогтися «якісно» нормативно закріпити засади використання строків як елементу механізму антикорупційного декларування й забезпечити передумови для ефективного використання останнього як інструменту запобігання та протидії корупції у всіх її проявах у публічно-службових відносинах.

Список використаних джерел:

1. Науково-практичний коментар Закону України «Про запобігання корупції» / за заг. ред. Т.О. Коломосьць, В.К. Колпакова. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2019. 588 с.
2. Козловський І. У Польщі систему декларування досі модернізують. *Голос України*. 2020. № 212 (7469). С. 6.
3. Парламентська етика в Україні. Реалії, потреби, перспективи. За матеріалами дослідження Центру досліджень армії, конверсії та роззброєння та Інституту соціальних технологій / за ред. І. Суислової, Ф. Флурі, В. Бадрака. Женева – Київ, 2017. 56 с.